

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 252/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Chmelom, Royova 9, Piešťany, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 76/2017 a jeho uznesením z 23. novembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 73/2017 (správne má byť sp. zn. 5 Tdo 76/2017, pozn.) a jeho uznesením z 23. novembra 2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 29. januára 2018.

2.1 Zo sťažnosti a z príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 67/2014 z 25. februára 2015 uznaný vinným zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov na tom skutkovom základe, že 9. marca 2012 v čase asi o 9.45 h v obci Banka v priestoroch penziónu ■■■■■ nútil ■■■■■ (ďalej len „poškodený“) pod hrozbou, že ho zastrelí a vystrelí a celú jeho rodinu i tých, ktorých pozná, aby mu vrátil finančné prostriedky vo výške 600 000 €, ktoré mu poškodený dlhoval po termíne splatnosti z titulu uzatvorenej zmluvy o pôžičke z 21. júla 2010 medzi sťažovateľom ako veriteľom a poškodeným ako dlžníkom, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní dvoch rokov.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 6 To 37/2015 z 10. decembra 2015 tak, že odvolanie podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ako nedôvodné zamietol.

2.2 Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 71/2016 z 13. októbra 2016 tak, že dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V odôvodnení tohto uznesenia najvyšší súd uviedol, že v zmysle uvedeného ustanovenia nemôže dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa ani meniť, ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému

okresným súdom, resp. odvolacím súdom vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže sťažovateľ v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové, za ktoré sa považujú tie, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi prvého a druhého stupňa. Podľa názoru najvyššieho súdu námietky sťažovateľa v dovolaní posudzujúce vykonávanie dôkazov okresným súdom a krajským súdom v danej veci, smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám sťažovateľa, svojím obsahom nenapĺňali nielen dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ale ani žiaden iný dôvod dovolania.

2.3 Sťažovateľ 26. júna 2017 podal opätovne dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 10. decembra 2015, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 76/2017 z 23. novembra 2017 tak, že dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ okrem iného uvádza:

«Senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní č. k.: 5Tdo/71/2016 o dovolaní podanom sťažovateľom sa nezaoberal namietanými dôvodmi dovolania a nedostatkami v konaniach pred súdom prvého i druhého stupňa uvedenými v dovolaní. Ten istý senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní č. k.: 5Tdo/76/2017 o dovolaní podanom sťažovateľom sa opäť nezaoberal namietanými dôvodmi dovolania a nedostatkami v konaniach pred súdom prvého i druhého stupňa uvedenými v dovolaní. Senát 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dvakrát pristúpil k odmietnutiu dovolania sťažovateľa podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a teda dvakrát dospel k odmietnutiu dovolania bez preskúmania veci. Ako je zrejmé z rozhodnutia Senátu 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní č. k.: 5Tdo/76/2017 v odôvodnení nepoukázal na dôvody svojho predchádzajúceho odmietnutia dovolania, ale zotrval na svojom pôvodnom stanovisku hodnotiacom postup zákonnej sudkyne súdu prvého stupňa a jej „neporušenie“ práva sťažovateľa na obhajobu.

... Rozsudkom samosudkyne Okresného súdu Piešťany pod č.k. 2T/67/2014 zo dňa 25.02.2015 bol obžalovaný [REDAKOVANÉ], teraz sťažovateľ, uznaný za vinného zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť dňa 09.03.2012 asi o 09:45 v obci Banka v priestoroch penziónu [REDAKOVANÉ] v ktorých priestoroch mal nútiť poškodeného [REDAKOVANÉ] pod hrozbou, že ho zastrelí a vystrieľa celú jeho rodinu a tých, ktorých pozná, aby [REDAKOVANÉ] mu vrátil pôžičku vo výške 600.000 €, ktorú spolu uzavreli dňa 21.07.2010 (o povinnosti zaplatiť sumu 600.000 € s prísl. právoplatne rozhodol Okresný súd Piešťany č. k.: 6Ro/386/2010-13 z 20.01.2011)...

... Odvolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k názoru, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné. Podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, zistil správne skutočný stav vecí, konanie obžalovaného aj správne posúdil po právnej stránke a svoje rozhodnutie aj odôvodnil v súlade s § 168 ods. 1 Trestného poriadku. S týmito závermi odvolacieho súdu nemožno súhlasiť. Po podaní odvolania Krajský súd v Trnave odvolanie sťažovateľa zamietol dňa 10.12.2015.

Z odôvodnenia rozsudkov je možné konštatovať, že obidva sudy spoločne a jednoznačne zistili, „že obžalovaný [REDAKOVANÉ] svojim konaním naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu vydierania...“. Oba sudy ignorovali výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý na hlavnom pojednávaní dňa 12.01.2015 vypovedal, že v čase konfliktu stál dva metre, možno meter od poškodeného [REDAKOVANÉ] a obžalovaného [REDAKOVANÉ] - sťažovateľa, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] „ani jednou topánkou“ nebol v priestoroch penziónu [REDAKOVANÉ], čo samosudkyne neprekážalo ustáliť a sťažovateľa uznať za vinného zo spáchania zločinu vydierania vykonaného v priestoroch penziónu [REDAKOVANÉ]. Ďalej obidva sudy absolútne ignorovali a neprekážalo im pri ich rozhodnutí nepravdivé tvrdenie poškodeného [REDAKOVANÉ], ktorý napísal a vypovedal orgánom činným v trestnom konaní, že úkon sťažovateľ [REDAKOVANÉ] dňa 09.03.2012 asi o 09:45 hodine v obci [REDAKOVANÉ]... vykonal v priestoroch penziónu [REDAKOVANÉ], keď nútil [REDAKOVANÉ] pod hrozbou, že ho zastrelí a vystrieľa celú rodinu a tých, ktorých pozná, aby mu vrátil finančné prostriedky, ktoré mu [REDAKOVANÉ] dlhoval, ktoré konanie je zaznamenané na kamerovom zázname... Teda nikým a ničím nebolo preukázané, že v priestoroch

penziónu [REDAKOVANÉ], konkrétne v priestoroch recepcie je namontovaný kamerový systém, alebo aspoň jedna kamera. Krajský súd v Trnave oboznamujúc sa so spisovým materiálom, predovšetkým s výpoveďou poškodeného, ktorú považoval tento súd za logicky zdôvodnenú, akceptoval jeho tvrdenie, že o samotnom incidente existuje kamerový záznam (pozn. takz. incident bol dňa 09.03.2012). keďže kamera sa nachádzala v priestore, ktorý sníma priamo recepciu penziónu a navyše odvolací súd zaujal stanovisko, že príslušný kamerový záznam bol premietnutý, avšak z premietnutia vyplynulo, že sa jedná o záznam zo dňa 02.04.2012 (na č. l. 130 spisu je zažurnalizované DVD zo dňa 24.05.2012, nie zo dňa 02.04.2012), so záverom, že neexistencia kamerového záznamu je nepodstatný dôkaz... Samosudkyňa súdu prvého stupňa zamietala otázky obhajoby, ktoré sa týkali konania účastníkov takz. incidentu, ale neboli vykonané priamo v deň tohto incidentu 09.03.2012, ale o niečo skôr, či neskôr. Naopak ako dôkaz dala premietnuť záznam, absolútne, ale absolútne nesúvisiaci s udalosťou zo dňa 09.03.2012, naviac prokurátorovi povolila klásť otázky, ktoré predchádzali udalosti zo dňa 09.03.2012, aj preto obhajoba namietala a namieta porušenia práva na obhajobu a porušenie § 2 ods. 14 Trestného poriadku o rovnosti procesných strán...

... V zápisnici z hlavného pojednávania zo dňa 22.09.2014 na Okresnom súde Piešťany možno čítať vyjadrenie samosudkyne: „ S poukazom na to, že hlavné pojednávanie bolo zdržované obžalovaným a obhajcom, nakoľko kládli otázky, ktoré nesúviseli so skutkom, súd nemôže vypočuť predvolaných svedkov, nakoľko sú o 10:30 hod. a 11:00 hod. naplánované ďalšie hlavné pojednávania...“ Samosudkyňa mnohokrát zamietla otázky sťažovateľa, ako aj jeho obhajcu na svedkov, ktoré by mohli priniesť dôkazy v prospech obžalovaného [REDAKOVANÉ], niekoľkokrát sa vyhrážala uložením poriadkovej pokuty, prerušovala im záverečnú reč, s odôvodnením, že vybočujú z rámca prejednávanej veci, za takéto vybočenia považovala aj mnoho položených otázok, nakoniec je treba konštatovať, že upravovala zápisnice z hlavných pojednávanií a až potom ich doručila obhajobe. Dovolací súd v odôvodnení konštatuje, že nebol podaný návrh na zaujatosť voči samosudkyňi, naopak boli podané dva návrhy a pri preskúmaní veci by tí, ktorí by skúmali vec, by tieto návrhy našli... Po ďalších zamietnutých otázkach samosudkyňou som podal v postavení obhajcu námietku zaujatosti voči mojej osobe a to z dôvodu porušovania práva na obhajobu. Samosudkyňa uznesením zamietla námietku zaujatosti, a účelovo použila ako

dôvod zamietnutia námietky a to procesný postup súdu. Dôvod zamietnutia námietky zo strany samosudkyne bol vymyslený a nezakladal sa na pravde. Ďalej som navrhol z dôvodu, že vo výpovedi poškodeného sa objavovali nezrovnalosti, aby súd prečítal trestné oznámenie, ktoré poškodený doručil na prokuratúru dňa 09.03.2012. Samosudkyňa sa ma opýtala, či som oboznámený so spisom, na čo som odpovedal, že áno. Potom tento návrh na dokazovanie uzavrela „Súd má za to, že všetci prítomní sú oboznámení so spisom. Spoukazom na skutočnosť, že všetky strany konania sú oboznámené so spisom, súd oznámenie nebude čítať.“ Konkrétne tieto zamietnuté návrhy obhajoby (aj ďalšie) boli spôsobilé privodiť zmenu dokazovanej okolnosti a ak by boli vykonané tak, by boli v prospech vtedy obžalovaného (sťažovateľa). Tieto a ďalšie porušenia práva na obhajobu by s určitosťou boli ozrejmene, ak by sa dovolací súd dovolaním sťažovateľa dôkladne zaoberal a neodmietol dovolanie bez preskúmania veci. Preskúmaním by bolo zistené porušenie práva na obhajobu, ktoré spočíva v ukrátení sťažovateľa na tomto jeho zákonom práve spočívajúcom v celom rade nezákonných úkonov orgánov činných v trestnom konaní, ktoré predchádzali rozhodnutiu dovolacieho súdu, a ktoré ak by neboli porušené sťažovateľovi zaručovali komplexné uplatnenie práva na obhajobu v tomto trestnom konaní. Konštatuje sa, že na vyhotovenie zápisníc nebolo použité záznamové zariadenie.

... S prihliadnutím na vyššie uvedené je teda zrejmé, že napádané rozhodnutie dovolacieho súdu je nesprávne hneď z viacerých dôvodov:

- z dôvodu, že nerešpektuje podstatu zákona s prihliadnutím na ústavné právo podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR - právo na súdnu ochranu - z toho hľadiska, aby po splnení procesných podmienok v podobe riadne (po obsahovej stránke) a včasné (v zákonnej lehote) podaného opravného prostriedku, bolo o takomto opravnom prostriedku meritórne rozhodnuté, teda aby napádané rozhodnutie súdu nižšej inštancie bolo vecne preskúmané z hľadiska jeho zákonnosti a dôvodnosti;

- z dôvodu, keďže dovolací súd rozhodol vec bez jej preskúmania, jeho rozhodnutia absentuje také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a ktoré je súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie...

- z dôvodu, že boli porušené procesné garancie sťažovateľa vyplývajúce z ustanovení čl. 47 ods. 3 a z čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a z čl. 6 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd, ktorými je zabezpečené, aby bola účastníkovi konania, na ktoré sa tieto garancie vzťahujú, poskytnutá zo strany príslušného orgánu verejnej moci rozumná a dostatočná možnosť uplatniť svoj vplyv na priebeh a výsledok konania využitím svojich procesných práv za podmienok, ktoré ho nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhým účastníkom konania;

- z dôvodu, že konajúce súdy nekonali vo veci sťažovateľa v zhode s Trestným poriadkom.

... Z vyššie uvedených dôvodov má sťažovateľ za to, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tdo 76/2017 zo dňa 23.11.2017 boli porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na účinný opravný prostriedok zaručené v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

4. Na základe uvedených argumentov sťažovateľ žiada ústavný súd, aby nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 73/2017 (správne má byť 5 Tdo 76/2017, pozn.) zo dňa 23. novembra 2017 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 53/2014 zo dňa 19. februára 2015 (správne má byť 5 Tdo 76/2017 zo dňa 23. novembra 2017, pozn.) zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy konania na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

III.

8. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

9. Uvedené osobitne platí v prípadoch, v ktorých sú osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom, advokátom. Povinnosti advokáta vyplývajúce zo zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonávať tak, aby boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, III. ÚS 236/07, III. ÚS 334/09).

10. Preskúmaním obsahu sťažnosti ústavný súd dospel k zisteniu, že sťažovateľ v odôvodnení a v petite sťažnosti neuviedol totožné spisové značky konania vedeného najvyšším súdom, v ktorom malo dôjsť k porušeniu jeho označených práv. Taktiež v časti V ústavnej sťažnosti sú uvedené odkazy na uznesenia najvyššieho súdu nesúvisiace s prerokovaným prípadom.

11. Za takejto situácie sa sťažnosť sťažovateľa javí ako taká, ktorú by ústavný súd mohol odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitosti (podobne napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 210/09, III. ÚS 32/2011).

12. Napriek uvedenému ústavný súd v snahe vyhnúť sa prílišnému formalizmu pristúpil k preskúmaniu sťažnosti v rozsahu, v akom mu to umožňovala ústavnoprávne relevantná kvalita použitej argumentácie sťažovateľa v podanej sťažnosti.

13. Jadrom ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s právnymi závermi, ku ktorým všeobecné súdy dospeli, čím bolo porušené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

15. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie namieta. Uvedený prieskum ústavný súd vykonal v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú najvyšší súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia.

**K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy
a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru**

16. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 76/2017 z 23. novembra 2017 vyplýva, že ním bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 6 To 37/2015 z 10. decembra 2015. Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ v podanom dovolaní uviedol ako dôvody dovolania dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a g) Trestného poriadku, teda že v konaní bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Podľa názoru najvyššieho súdu námietka týkajúca sa zaujatosti konajúcej sudkyne, ktorá mala nezákonne obmedziť obhajcu v pohybe na súde, nebola dôvodná a sťažovateľ ju v konaní pred súdmi ani nevzniesol. Predmetná námietka bola zároveň subsumovaná pod nesprávny dovolací dôvod [správne mal byť aplikovaný dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku]. Najvyšší súd zaujal názor aj k opakovaným námietkam týkajúcim sa neustáleho prerušovania sťažovateľa, resp. jeho obhajcu pri kladení otázok poškodeným a svedkom, resp. marenia kontradiktórneho výsluchu, že o týchto námietkach sa správne nekonalo, keďže sa týkali výhradne procesného postupu súdu.

K ďalším námietkam sťažovateľa týkajúcim sa nevykonania rekonštrukcie skutku, nezabezpečenia pokladničného dokladu, absencie motívu a vzájomne si kolidujúcich výpovedí svedkov najvyšší súd uviedol, že tie už boli obsiahnuté v skôr podanom dovolaní sťažovateľa, o ktorom najvyšší súd rozhodol tak, že ho uznesením sp. zn. 5 Tdo 71/2016 z 13. októbra 2016 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, a opätovne skonštatoval, že ide o námietky, ktoré sa týkajú rozsahu vykonaného dokazovania, resp. hodnotenia skutkového stavu, do ktorého dovolací súd nemôže vstupovať v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) časti vety za bodkočiarkou Trestného poriadku. V tomto najvyšší súd dospel k záveru, že okresný súd sa návrhmi obhajoby na doplnenie dokazovania zaoberal a vždy pri tom zdôvodnil, prečo im nevyhovelo, a preto nemožno skonštatovať, že by bolo porušené právo na obhajobu.

Pokiaľ išlo o uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, najvyšší súd skonštatoval, že sťažovateľom uvedené námietky k jeho naplneniu nesmerovali.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie sťažovateľa pre nesplnenie dovolacích dôvodov v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

17. Podľa názoru ústavného súdu treba argumentáciu najvyššieho súdu považovať za dostatočnú a presvedčivú. Najvyšší súd zaujal k námietkam sťažovateľa stanoviská, ktoré sa nejavia ako ústavne nekonformné, teda nie sú arbitrárne, ale ani zjavne neodôvodnené. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor, nemôže bez ďalšieho znamenať porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru.

18. Ústavný súd sa v okolnostiach posudzovanej veci nestotožňuje s obranou sťažovateľa, keď poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu v inej veci pod sp. zn. 6 Tdo 16/2008, kde dovolací súd zrušil rozhodnutie krajského súdu, pretože dôkaz nebol vykonaný zákonným spôsobom, a to z dôvodu, že nie sú porovnateľné s predmetnou sťažnosťou. V danej veci sa všeobecné súdy neopierali o jediný priamy usvedčujúci dôkaz, ale vychádzali z viacerých svedeckých výpovedí.

19. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011).

20. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

**K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy
podľa čl. 13 dohovoru**

21. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti navrhol ústavnému súdu aj vyslovenie porušenia práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru.

22. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011).

23. Ústavný súd pripomína, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, ods. 52; m. m. IV. ÚS 163/07). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takémuto záveru nedospel.

24. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy, ktorý aj využil podaním ústavnej sťažnosti, a jeho právam bola poskytnutá ochrana zo strany ústavného súdu. Ústavný súd preto konštatuje, že v predmetnej veci nezistil súvislosť medzi namietaným porušením čl. 13 dohovoru, ktorý upravuje právo na účinný prostriedok nápravy, a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Nad rámec ústavný súd ešte poznamenáva, že ďalšími námietkami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti sa už bližšie nezaoberal z dôvodu, že údajné namietané porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy uvedené v sťažnosti nie je zdôvodnené a nie je ani premietnuté v petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

26. Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2018